

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag om ändring
av den lagstiftning som gäller anstaltsvård**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att begreppen "anstaltsvård" i den lagstiftning som gäller socialförsäkringsförmåner och i den som gäller social- och hälsovårdstjänster samordnas. Sådan vård vid en barnskyddsanstalt som ordnas med stöd av barnskyddslagen skall inte längre betraktas som vård som är jämförlig med anstaltsvård inom den förmånslagstiftning som folkpensionsanstalten tillämpar. Förslaget överensstämmer med det mål som godkänkts i den riksomfattande planen för social- och hälsovården. Enligt detta mål skall servicestrukturen inom social- och hälsovården revideras så att den blir mera öppenvårdscentrerad än för närvarande.

Ett stadgande om att kommunen och folkpensionsanstalten är skyldiga att förhandla i sådana fall då det är oklart om den service som kommunen ordnar är öppenvård eller anstaltsvård skall tas in i folkpensionslagen, lagen om vårdbidrag för barn, lagen om handikappbidrag, lagen om bostadsbidrag för pensionstare, sjukförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten, socialvårdslagen, folkhälsolagen, lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, lagen om specialiserad sjukvård och barnskyddsla-

gen. Med tanke på detta skall social- och hälsovårdsministeriet fastställa grunderna för offentlig anstaltsvård och motsvarande vård. I grunderna skall dessutom ingå närmare föreskrifter om förhandlingsförfarandet och om det utlåtande som skall begäras av social- och hälsovårdsministeriet för den händelse att kommunen och folkpensionsanstalten inte kan nå samförstånd i frågan vid förhandlingarna.

Ändringarna av servicestrukturen och gränsdragningen mellan öppenvård och anstaltsvård beräknas medföra en kostnadsinbesparing om ca 50 milj. mk i kommunernas kostnader för social- och hälsovården 1995. Staten betalar ca 41,3 % av kostnaderna för social- och hälsovården, dvs. statens andelar minskar med ca 20 milj. mk. Det beräknas dock att folkpensionsanstaltens förmånsutgifter i stället ökar med ca 20 milj. mk.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995 och avses bli behandlad i samband med den. De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 april 1995. De ändringar som föreslås i sjukförsäkringslagen skall dock tillämpas på kostnader som uppkommer den dag lagen träder i kraft eller därefter.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	LAGFÖRSLAG	14
ALLMÄN MOTIVERING	3	1. Lag om ändring av 42 a och 83 §§ folkpensionslagen	14
1. Inledning	3	2. Lag om ändring av 4 § lagen om vårdbidrag för barn	15
2. Nuläge	3	3. Lag om ändring av 4 § lagen om handikappbidrag	15
2.1. Lagstiftning och praxis	3	4. Lag om ändring av 7 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	16
Pensioner och handikappbidrag	3	5. Lag om ändring av 24 och 68 §§ sjukförsäkringslagen	17
Sjukförsäkring	4	6. Lag om ändring av lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten	18
Rehabilitering	5	7. Lag om ändring av socialvårdslagen.	19
Social- och hälsovård	6	8. Lag om ändring av barnskyddslagen.	19
2.2. Bedömning av nuläget	7	9. Lag om ändring av folkhälsolagen.	19
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	7	10. Lag om ändring av 18 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården	20
4. Propositionens verkningar	8	11. Lag om ändring av lagen om specialiserad sjukvård	20
4.1. Kostnadsverkningarna av en gränsdragning mellan öppenvård och anstaltsvård	8	BILAGA	21
4.2. Gränsdragningens verkningar för medborgarna... ..	8	Paralleltexter	21
4.3. Gränsdragningens verkningar på statens och kommunernas ekonomi	9	1. Lag om ändring av 42 a och 83 §§ folkpensionslagen	21
4.4. Verkningar i fråga om organisation och personal	9	2. Lag om ändring av 4 § lagen om vårdbidrag för barn	22
5. Beredningen av propositionen	9	3. Lag om ändring av 4 § lagen om handikappbidrag	23
DETALJMOTIVERING.	10	4. Lag om ändring av 7 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	24
1. Lagförslagen	10	5. Lag om ändring av 24 och 68 §§ sjukförsäkringslagen	25
1.1. Folkpensionslag	10	10. Lag om ändring av 18 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården	27
1.2. Lag om vårdbidrag för barn	11		
1.3. Lag om handikappbidrag	11		
1.4. Lag om bostadsbidrag för pensionstagare ..	11		
1.5. Sjukförsäkringslag	11		
1.6. Lag om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten.. ..	12		
1.7. Socialvårdslag, Barnskyddslag, Folkhälsolag, Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, Lag om specialiserad sjukvård	12		
2. Närmare stadganden och bestämmelser	13		
3. Ikraftträdande	13		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

När kommunen ordnar service för sina invånare bestäms invånarens rätt till vissa socialförsäkringsförmåner som folkpensionsanstalten betalar bl.a. beroende på om personen i fråga får vård i form av anstaltsvård eller öppenvård. Då en person får anstaltsvård som kommunen har ordnat svarar inrättningen för alla kostnader för vården och uppehållet. Den som får öppenvård svarar själv för kostnaderna för de tjänster som han använder. För den service som kommunen ordnar uppbär kommunen en klientavgift enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/92), nedan klientavgiftslagen, och motsvarande förordning (912/92), nedan klientavgiftsförordningen. Klientavgiften bestäms utgående från om det är fråga om anstaltsvård eller öppenvård.

Med stöd av den lagstiftning som gäller social- och hälsovårdstjänster avgör kommunerna om de tillhandahåller anstaltsvård eller öppenvård. Folkpensionsanstalten fattar däremot sina beslut på det sätt som stadgas i förmånslagen. Detta har lett till att den verksamhet som kommunen har ordnat som öppenvård i vissa fall har definierats som anstaltsvård i samband med folkpensionsanstaltens tillämpningspraxis. På grund av olikheter i stadgandena kan såväl kommunernas som folkpensionsanstaltens tolkningar emellertid vara riktiga med tanke på den lagstiftning som tillämpats.

De varierande tolkningarna beror också på att utbudet av mellanliggande serviceformer har ökat de senaste åren. Skillnaderna i tolkningssättet kan leda till oändamålsenliga lösningar när det gäller att ordna social- och hälsovårdstjänster. För att från varandra avvika lösningar och de problem som dessa medför skall kunna undvikas i fortsättningen bör begreppet ”anstaltsvård” definieras på ett enhetligt sätt både i den förmånslagstiftning som folkpensionsanstalten tillämpar och i den social- och hälsovårdslagstiftning som kommunerna tillämpar.

Servicestrukturen inom social- och hälsovården revideras som bäst i enlighet med den riksomfattande planen så att öppenvårdstjänsterna och stödåtgärderna utökas och anstaltsvården, som till följd av detta delvis blir

obehövlig, inskränks. Till följd av den utveckling av vårdformerna som hänför sig till detta kan en entydig gräns mellan öppenvård och anstaltsvård inte alltid dras. Därför är det inte ändamålsenligt att gränsen mellan öppenvård och anstaltsvård preciseras endast genom att lagarna ändras, utan i dem bör social- och hälsovårdsministeriet ges befogenhet att bestämma enhetliga grunder för fastställandet av öppenvård och anstaltsvård, som kommunerna och folkpensionsanstalten skall iaktta.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Pensioner och handikappbidrag

Enligt 42 a § (123/88) folkpensionslagen betalas vårdbidrag som hör till pensionen inte till en pensionstagare som får fortgående anstaltsvård eller därmed jämförlig vård. Betalningen av vårdbidrag avbryts när vården har varat över tre månader.

Enligt 42 b § (103/82) folkpensionslagen sänks beloppet av den tilläggsdel som betalas till en pensionstagare som får fortgående anstaltsvård eller därmed jämförlig vård för den tid vården varar över tre månader. För denna tid betalas inte den del av tilläggsdelen som i första kommungruppen överstiger 43 % och i andra kommungruppen 40 % av den fulla tilläggsdelen. Om bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) betalas för den tid en pensionstagare får anstaltsvård, betalas tilläggsdelen till fullt belopp. Enligt 37 § 1 mom. (548/93) familjepensionslagen skall stadgandet även tillämpas på efterlevandepension.

Enligt 7 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare utbetalas bostadsbidrag inte till pensionstagare som åtnjuter fortsatt anstaltsvård eller därmed jämförlig vård för den tid som vården varar utöver nio månader. Under de första nio månaderna kan bostadsbidrag betalas på basis av boendekostnaderna för bostaden. Stadgandet gäller bostadsbidrag som betalas som tillägg till folkpension, familjepension och frontmannapension.

Enligt 4 § lagen om handikappbidrag (124/88) betalas bidrag inte till den som får

fortgående anstaltsvård eller därmed jämförlig vård för den tid vården varar över tre månader.

Med fortgående anstaltsvård eller därmed jämförlig vård avses enligt ovan nämnda stadganden vård som innefattar underhåll på statens, en kommuns eller en sammokommuns sjukhus eller inrättning eller, i de fall som anges i förordning, på någon annan vårdanstalt för vars kostnader offentliga medel används, samt vård som ges på något annat ställe där personen har tagits in genom försorg av kommunen eller ett ovan nämnt sjukhus och på dess bekostnad.

I förordningen om vårdanstalter som avses i 42 a § folkpensionslagen (1129/83) nämns de andra vårdanstalter enligt nämnda lagrum för vilkas kostnader offentliga medel används. Dessa är inrättningar som är avsedda för krigsinvalida och där vården bekostas av staten. Förordningen tillämpas också på dem som får familjepension, bostadsbidrag för pensionstagare och handikappbidrag.

Enligt gängse tolkningssätt betraktas verksamhet vid en enhet som tillhandahåller boendeservice och andra öppenvårdstjänster inte som vård som är jämförlig med anstaltsvård. Folkpensionsanstaltens pensionsbeslut har i allmänhet följt den klassificering i anstaltsvård och öppenvård som verksamhetsenhetens huvudman har gjort upp. Verksamhetsenheter som upprätthålls med privata medel klassificeras beroende på om kommunen anskaffar öppenvårdstjänster eller anstaltsvårdstjänster från dem.

Enligt gängse tolkningssätt har familjevård jämställts med anstaltsvård vid beviljandet av pensionsförmåner.

Det har ansetts att kommunen bekostar vården vid en privat inrättning eller i ett enskilt hem, om kommunen har betalat mer än hälften av den vårdavgift som inrättningen uppbär. Statligt eller kommunalt stöd till inrättningen eller dess huvudman har inte sänkt pensionsbeloppet.

Sjukförsäkring

Enligt 24 § 2 mom. sjukförsäkringslagen betalas dagpenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning, ersättning för sjukvårdskostnader samt ersättning för kostnader vid havandeskap och barnsbörd inte för den tid en försäkrad i sådana fall om vilka stadgas i förordning åtnjuter offentlig anstaltsvård.

Enligt 19 § sjukförsäkringsförordningen utgår ersättning för sjukvårdskostnader samt kostnader som föranleds av graviditet och förlossning inte för den tid den försäkrade vårdas på anstalt

1) i statens, en kommuns eller ett kommunalförbunds sjukhus eller vårdinrättning, eller

2) i något annat sjukhus eller någon annan vårdinrättning, där vården organiserats i enlighet med 3 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (677/82),

om vården innefattar nämnda förmån.

I sjukförsäkringsförordningen hänvisas till 3 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Detta lagrum motsvaras av 4 § i den nya lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92), nedan statsandelslagen, som trädde i kraft vid ingången av 1993. Enligt detta lagrum kan en kommun ordna de uppgifter som hör till social- och hälsovården bl.a. genom att anskaffa service från någon annan offentlig eller privat serviceproducent.

I samband med att statsandelslagen trädde i kraft upphävdes inom folkhälsoarbetet bl.a. all begränsning i fråga om köp av läkartjänster och kvotförfarandet vid användningen av andra privata köptjänster. Samtidigt ändrades 11 a § (1653/92) sjukförsäkringslagen så att ersättning enligt sjukförsäkringslagen inte betalas för kostnader för sjukvård, om sjukvården har ordnats så som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten statsandelslagen som köptjänst eller om det i verkligheten är fråga om ett sådant arrangemang som avses i nämnda lagrum. Syftet med ändringen var att tydligare än tidigare visa att sättet att ordna de kommunala tjänsterna inte inverkar på rätten till sjukförsäkringsersättning, utan att den avgörande faktorn är om det är fråga om sådana kostnader för sjukvård som hör till dem som kommunen skall betala eller till dem som personen i fråga själv skall betala.

I motiveringen till regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (reg.prop. 216/1991 rd) konstateras följande: "Avsikten med sjukvårdssättningar av sjukförsäkringen är att de skall sänka sådana kostnader som den försäkrade åsamkas av användningen av privat hälsovårdsservice. Om kommunen skaffar hälsovårdsservice hos en privat serviceproducent, är inte avsikten att kostnader som föranletts därav skall ersättas

både genom statsandelssystemet och sjukförsäkringen. Det har dock förekommit vissa enskilda fall då kommunen har försökt få ersättning av sjukförsäkringen för service som den har skaffat hos privata serviceproducenter. På basis av ovanstående föreslås att det till 11 a § sjukförsäkringslagen för klarhetens skull fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket ersättning enligt sjukförsäkringslagen varken betalas till den försäkrade eller till kommunen för kostnader för sjukvård som ordnats på det sätt som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Ersättning betalas inte heller om det faktiskt är fråga om ett sådant arrangemang som avses i nämnda lagrum.”

På grund av ändringen av 11 a § sjukförsäkringslagen reviderade folkpensionsanstalten våren 1993 sina anvisningar till lokalbyråerna om utbetalning av sjukförsäkringsersättningar. De reviderade anvisningarna har i vissa fall lett till att folkpensionsanstaltens lokalbyråer och kommunerna har haft olika uppfattning om huruvida en viss vårdform hör till öppenvården eller anstaltsvården. Problemet har accentuerats då det utredningsarbete som anvisningarna förutsätter har inletts.

Om folkpensionsanstalten har ansett att en person får anstaltsvård eller därmed jämförlig vård, har personen i fråga inte ansetts ha rätt till sjukförsäkringsersättning. Då har det kunnat hända att klienten i själva verket blivit tvungen att helt stå för läkemedelskostnaderna utan att få ersättning enligt sjukförsäkringslagen, även om kommunen har betraktat verksamheten som öppenvård. Sådana problem har förekommit vid definieringen av anstaltsvård och öppenvård såväl inom socialvården som inom hälso- och sjukvården.

Eftersom samma avgifter och ersättningar skall uppbäras både hos den som använder sig av social- och hälsovårdstjänster som ordnats i form av köptjänster och för motsvarande tjänster som kommunen själv har ordnat, har den försäkrade i samband med ersättningspraxis inte ansetts ha rätt till ersättningar enligt sjukförsäkringslagen då han får offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård som ordnats i form av köptjänster. I samband med vård som ordnats på detta sätt borde sjukvården inte åsamka en försäkrad några merkostnader utöver de avgifter enligt klientavgiftsförordningen som uppbärs för den tid vården varar.

Inom ersättningspraxis har det framför allt

varit oklart i vilken utsträckning sjukvårdskostnaderna omfattas av det avtal som gäller köptjänsterna då kommunen tillhandahåller öppenvårdstjänster inom socialvården genom att anskaffa tjänsterna hos en privat serviceproducent. I vissa av sina beslut har folkpensionsanstalten ansett att det i dylika fall i verkligheten har varit fråga om anskaffning av anstaltsvård, eftersom den som bor på ett servicehem eller någon motsvarande verksamhetsenhet som en privat serviceproducent är huvudman för har behövt anstaltsvård enligt folkpensionsanstaltens tolkning. I dessa fall har folkpensionsanstalten ansett att den som bor på ett servicehem eller någon motsvarande verksamhetsenhet inte har rätt till sjukförsäkringsersättning med stöd av 11 a § sjukförsäkringslagen. I flera av sina beslut har prövningsnämnden intagit samma ståndpunkt som folkpensionsanstalten. Då kommunen emellertid har ansett att den endast har anskaffat sådana öppenvårdstjänster i vilka t.ex. läkemedel inte ingår, har den som bor på ett servicehem eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet varit tvungen att själv t.ex. svara för alla läkemedelskostnader.

Rehabilitering

Enligt 3 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91) skall folkpensionsanstalten ordna sådan rehabilitering som närmare fastställs i lag och förordning för en gravt handikappad, som ges annan vård än offentlig anstaltsvård och som dessutom får

- 1) förhöjt vårdbidrag eller särskilt vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/69),
- 2) förhöjt handikappbidrag eller särskilt handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag eller
- 3) invaliditetspension och förhöjt vårdbidrag eller särskilt vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen.

Enligt 3 § förordningen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (1161/91) ordnas rehabilitering inte av folkpensionsanstalten, om den gravt handikappade vårdas på en anstalt som avses i 42 a § folkpensionslagen eller inom en sådan anstalts verksamhetsenhet. I motiveringspromemorian till förordningen konstateras dessutom att anstaltsvården härvid inte behöver vara långvarig.

Begreppet anstaltsvård enligt 42 a § folkpen-

sionslagen reglerar således skyldigheten att ordna medicinsk rehabilitering för gravt handikappade på två sätt. För att skyldigheten att ordna rehabilitering i allmänhet skall uppkomma krävs det för det första att rehabiliteringsklienten får sådana förmåner för vilkas betalning anstaltsvården är en avgörande faktor. För det andra är folkpensionsanstalten inte skyldig att ordna rehabilitering, om personen i fråga vårdas på en anstalt som avses i 42 a § folkpensionslagen eller inom en sådan anstalts verksamhetsenhet. Om förmån inte beviljas eller om betalningen avbryts på grund av anstaltsvård, utgör detta i och för sig ett hinder för folkpensionsanstaltens skyldighet att ordna rehabilitering. I samband med rehabiliteringsfrågor behöver ett direkt ställningstagande till begreppet "anstaltsvård" därför i allmänhet inte tas.

Ett speciellt problem i samband med rehabiliteringen är rehabiliteringen av barn och unga som har placerats på anstalt eller i familj enligt barnskyddslagen. Om ett sjukhus placerar en psykiskt sjuk ung person som fått sjukhusvård på ett barnhem eller i familjevård, är denna placering ett hinder för utbetalningen av handikappbidrag och vårdbidrag för barn och samtidigt för sådan rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten. Unga personer placeras emellertid i familjevård efter det att de har vårdats på sjukhus därför att det just är hemförhållandena som fått sjukdomen att bryta ut. För att dessa unga personer skall bli friska behöver de t.ex. psykoterapi, som ordnas antingen i form av kommunal hälso- och sjukvård eller av folkpensionsanstalten. Den rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten kan inte utnyttjas då det är fråga om en person som får familjevård eller anstaltsvård som ordnats med stöd av barnskyddslagen (683/83). Samma problem uppstår då en ung person annars har placerats i familjehem.

Därför faller det helt på kommunens ansvar att ordna behövliga tjänster. I praktiken har detta kunnat leda till att någon ung person har blivit utan nödvändig rehabilitering.

Social- och hälsovård

Ur social- och hälsovårdslagstiftningens synvinkel är den vård som ges alltid anstaltsvård i följande fall:

1) ansvarig läkare vid en hälsovårdscentral

har fattat ett beslut enligt 17 § folkhälsolagen (66/72) om att en patient skall intas för vård på en vårdplats i hälsovårdscentralen,

2) en läkare på ett sjukhus har med stöd av 33 § lagen om specialiserad sjukvård fattat beslut om inledande av en patients sjukvård och vården har inletts på vårdavdelningen på basis av detta beslut samt

3) det är fråga om sådan vård som avses i 24 § socialvårdslagen och i 11 § socialvårdsförordningen (607/83). Enligt motiveringen till lagrummet (reg.prop. 102/1981 rd) är anstaltsvården avsedd för sådana långvarigt sjuka som inte behöver sjukhusvård, men som inte klarar sig hemma trots regelbundet ordnad social- och hälsovårdsservice.

I de fall som avses ovan i punkt 1 och 2 skrivs patienten in vid ett sjukhus då vården inleds och skrivs ut när vården avslutas. När det gäller klienter enligt socialvårdslagen sker inskrivningen eller fattas beslutet om anstaltsplats på det sätt som reglementet för kommunens socialväsande eller något annat beslut förutsätter.

Anstaltsvård ordnas också t.ex. med stöd av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/77) och lagen om missbrukarvård (41/86). I dessa lagar ingår inga stadganden om anstaltsvårdens innehåll eller om intagning för anstaltsvård. Anstaltsvård förutsätter dock i praktiken i allmänhet alltid inskrivning eller beslut om anstaltsplats på samma sätt som i fråga om anstaltsvård som ordnas med stöd av socialvårdslagen.

I de fall som nämns ovan i punkt 1—3 kan hos den som får anstaltsvård uppbäras avgift för kortvarig eller långvarig anstaltsvård enligt 12 och 15 §§ klientavgiftsförordningen. Även om ett sådant beslut som avses t.ex. i punkt 1 eller 2 inte har fattats för personen i fråga, kan vården alltid betraktas som anstaltsvård om avgift enligt 12 eller 15 § klientavgiftsförordningen uppbärs för den. I 12 § klientavgiftslagen stadgas att då en kommun eller en samkommun ordnar service genom att anskaffa den från en privat serviceproducent skall den som använder servicen betala samma avgifter och ersättningar som då motsvarande service ordnas av kommunen eller samkommunen.

Då avgift för anstaltsvård enligt klientavgiftsförordningen uppbärs hos vårdtagaren har begreppet vård och kommunens ansvar i allmänhet inte varit oklara. I regel skall t.ex. sjukhuset betala resorna för en patient som

skickas hem på grund av att avdelningen är stängd under veckoslutet. Om vårddagsavgift inte uppbärs hos en patient då han inte får vård, kan patienten få ersättning för resekostnaderna från sjukförsäkringen, om det inte är fråga om en hemresa som han själv har önskat.

Öppenvård är vård som ges en person som bor hemma. Utöver de som bor i ägar- eller hyresbostad kan även de för vilka tillhandahålls boendeservice (service- eller stödboende) enligt 22 och 23 §§ socialvårdslagen anses få öppenvård.

Enligt 10 § socialvårdsförordningen ordnas boendeservice i servicebostäder och i bostäder som har reserverats för stödboende, där vederbörandes självständiga boende eller övergång till självständigt boende stöds genom socialarbete och annan social service. Enligt 10 § förordningen om service och stöd på grund av handikapp (759/87) hör till serviceboende dessutom bostad samt sådana tjänster i anslutning till boendet som är nödvändiga för den boende i det dagliga livet. Sådana tjänster kan bestå av hjälp med funktioner som hänför sig till boendet, såsom möjligheter att förflytta sig, påklädning, personlig hygien, mathållning och städning av bostaden samt de tjänster som behövs för främjande av den boendes hälsa, rehabilitering och trivsel.

Familjevård enligt 25 § och närståendevård enligt 27 a § socialvårdslagen hör också till öppenvården. Med tanke på familjevården kan det konstateras att den avviker från den övriga öppenvården när det gäller de avgifter som uppbärs hos vårdtagaren. Avgiften bestäms med stöd av 19 § klientavgiftsförordningen på samma sätt som avgiften för långvarig anstaltsvård. Trots det är det fråga om en form av öppenvård.

2.2. Bedömning av nuläget

Gränsdragningen mellan anstaltsvård och öppenvård inom social- och hälsovården är inte helt entydig. Vid revideringen av servicestrukturen utvecklades nya serviceformer i kommunerna. Även om dessa nya serviceformer i allmänhet hör till öppenvården, har verksamheten dock ibland kunnat ordnas också under anstaltsliknande förhållanden. Därför har folkpensionsanstalten och kommunerna i vissa fall tolkat begreppet anstaltsvård på olika sätt.

I enlighet med vad som konstaterats ovan

inverkar gränsdragningen mellan öppenvård och anstaltsvård främst på relationerna mellan kommunen och klienten och mellan klienten och folkpensionsanstalten. Eftersom den tid en person får offentlig anstaltsvård inverkar på hans rätt till socialförsäkringsförmåner, har olika myndigheters motstridiga beslut åsamkat dem som behöver social- och hälsovårdstjänster besvärligheter och olägenheter.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslag

Begreppen "anstalt" i den förmånslagstiftning som folkpensionsanstalten verkställer och inom social- och hälsovården överensstämmer inte med strävandena mot en övergång till vårdformer som är mera öppenvårdscentrerade än för närvarande. En öppenvårdscentrering motsvarar också de mål som ingår i den riksomfattande planen för social- och hälsovården.

Syftet med proposition är att precisera gränsdragningen mellan å ena sidan öppenvård och anstaltsvård och å andra sidan offentlig och privat vård. Det föreslås därför att begreppet anstaltsvård i den lagstiftning som gäller socialförsäkringsförmåner och i den som gäller kommunala social- och hälsovårdstjänster samordnas genom propositionen. På detta sätt blir begreppet anstaltsvård i den lagstiftning som gäller kommunen och den som gäller folkpensionsanstalten bindande för kommunen och folkpensionsanstalten på samma sätt. Avsikten är också att förhindra att de som använder servicen blir utan behövliga tjänster och socialförsäkringsförmåner på grund av att stadgandena avviker från varandra.

Utgångspunkten skall vara att endast vård som ges vid vedertagna social- och hälsovårdsinrättningar skall vara anstaltsvård. Till dessa inrättningar skall hänföras bl.a. vårdavdelningarna på sjukhus och hälsovårdscentraler, åldringshem och centralanstalter för specialomsorger för utvecklingsstörda samt andra verksamhetsenheter som till de yttre omständigheterna, organiseringen och innehållet i vården fullständigt motsvarar dessa. Härvid är boende bl.a. på servicehem och andra motsvarande verksamhetsenheter och vård i samband därmed öppenvård, om det inte finns uppenbart vägande skäl att betrakta verksamheten som anstaltsvård. Förslaget överensstämmer med strävandena

dena att revidera servicestrukturen inom social- och hälsovården så att den blir mera öppenvårdscentrerad än för närvarande.

Den som får offentlig anstaltsvård skall fortfarande inte ha rätt till vissa förmåner som folkpensionsanstalten beviljar. I folkpensionslagen, lagen om vårdbidrag för barn (444/69), lagen om handikappbidrag, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, sjukförsäkringslagen och lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten skall därför ingå en definition av när anstaltsvården är offentlig. Avsikten är också att precisera begreppet anstaltsvård.

Med stöd av ett stadgande som tas in i de ovan nämnda lagarna och i socialvårdslagen, folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård, barnskyddslagen samt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården skall folkpensionsanstalten och kommunen vara skyldiga att förhandla sinsemellan på lokalnivå i alla sådana fall då det är oklart om det är fråga om öppenvård eller anstaltsvård. Strävan är att frågan i regel skall avgöras vid lokala förhandlingar mellan folkpensionsanstaltens lokalbyrå och kommunen. För den händelse att någon lösning i frågan emellertid inte kan nås vid förhandlingarna, skall folkpensionsanstalten och kommunen, tillsammans eller var för sig, vara skyldiga att begära utlåtande i frågan av social- och hälsovårdsministeriet.

Med tanke på förhandlingsförfarandet skall social- och hälsovårdsministeriet genom lag ges befogenhet att genom sitt beslut fastställa grunderna för anstaltsvård eller motsvarande vård. Samtidigt skall ministeriet få befogenheter att meddela närmare föreskrifter om när vården vid en verksamhetsenhet skall betraktas som offentlig vård, närmare föreskrifter om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunen samt närmare föreskrifter om remissförfarandet.

Grunderna skall vara bindande för folkpensionsanstalten och kommunerna samt samkommunerna.

4. Propositionens verkningar

4.1. Kostnadsverkningarna av en gränsdragning mellan öppenvård och anstaltsvård

De direkta kostnadsverkningar som gräns-

dragningen medför blir relativt små. Då gränsdragningen främjar målen för en omstrukturering av servicen och således kraftigt gynnar öppenvården, kommer den att styra vårdpraxis i riktning mot öppenvården.

4.2. Gränsdragningens verkningar för medborgarna

Till den som får fortgående offentlig anstaltsvård betalas folkpensionens tilläggsdel till ett nedsatt belopp. Vårdbidrag för pensionstagare, vårdbidrag för barn och handikappbidrag betalas inte till den som får offentlig anstaltsvård. Betalningen av bostadsbidrag för pensionstagare upphör också om pensionstagaren får offentlig anstaltsvård. Folkpensionsanstalten ordnar inte och ersätter inte heller sådan rehabilitering som den som får offentlig anstaltsvård behöver.

Hos den som får offentlig anstaltsvård upp bärs en avgift enligt vårdtagarens betalningsförmåga. Avgiften bestäms enligt vårdtagarens normala, fortgående inkomster. Den avgift som upp bärs får inte överstiga kostnaderna för serviceproduktionen. Av nettoinkomsterna skall 20 % lämnas i disponibla medel för vårdtagarens personliga bruk, dock minst ett belopp som motsvarar folkpensionens basdel (437 mk/mån., dvs. ca 5 200 mk/år, år 1994). I avgiften ingår all den vård och service som vårdtagaren behöver, bl.a. läkemedel.

Den stödservice som hänförs sig till boendet gör det möjligt för personen i fråga att självständigt sköta sina personliga göromål på det sätt han önskar samt leva sitt liv under förhållanden som motsvarar det egna hemmet, även om den fysiska eller psykiska funktionsförmågan har försämrats. När en person får öppenvård eller privat anstaltsvård bestäms avgifterna enligt den service och vård som tillhandahålls. Personen i fråga svarar själv för kostnaderna för den sjukvård han behöver, bl.a. läkemedel och resekostnader, men får dock ersättning för kostnaderna via sjukförsäringen. En sådan lösning kan öka t.ex. den äldre befolkningens självriskandel för läkemedelsutgifterna och för de resekostnader som sjukvården medför. När det gäller den äldre befolkningen är självriskandelen för läkemedel i genomsnitt ca 40 % och för resor under 20 %. För den som får öppenvård ordnas rehabilitering av folkpensionsanstalten under de förut-

sättningar som nämns i 3 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten.

När en person flyttas över från anstaltsvård till öppenvård, garanteras inte att en del av pensionen står till hans förfogande för personligt bruk. Dessutom måste han själv betala en del av sina läkemedel och andra sjukvårdskostnader. Han har dock rätt att få utkomststöd av kommunen, om hans egna tillgångar inte räcker till för ovan nämnda kostnader.

4.3. Gränsdragningens verkningar på statens och kommunernas ekonomi

Ändringarna av servicestrukturen och gränsdragningen mellan öppenvård och anstaltsvård beräknas medföra en kostnadsinbesparing om ca 50 milj. mk i kommunernas totala kostnader för social- och hälsovården 1995. Med stöd av

statsandelslagstiftningen beaktas kostnadsnedsättningen i statsandelarnas belopp. Då staten till kommunerna betalar ca 41,3 % i statsandel för de totalutgifter som verksamheten föranleder, innebär detta att statsandelarna för driftskostnaderna minskar med ca 20 milj. mk. Det beräknas dock att folkpensionsanstaltens förmånsutgifter samtidigt ökar med ca 20 milj. mk. Statens och kommunernas finansieringsandelar kommer att kvarstå oförändrade också efter 1995. De förändringar i kommunernas utgifter som propositionen föranleder kommer att beaktas i det totala beloppet av statsandelarna för driftskostnaderna på det sätt som statsandelslagen förutsätter.

Följande tabell visar en grov uppskattning av den totala kostnaderna för pensionsförsäkring, sjukförsäkring och rehabiliteringen, som lagstiftningen och ändringen av servicestrukturen föranleder årligen fram till år 2000.

År	Antalet fall sammanl. (st.)			Kostnader sammanl. (milj. mk.)			
	Pensionsförsäkring*)	Sjukförsäkring**)	Rehabilitering ***)	Pensionsförsäkring	Sjukförsäkring	Rehabilitering	Sammanlagt
1995	500	2000	100	10	8	2	20
1996	2000	3500	200	35	16	4	55
1997	3500	5500	320	70	25	5	100
1998	5000	7000	440	100	32	8	140
1999	6500	8500	550	132	38	10	180
2000	8000	10000	700	160	45	15	220

*) minskningar i avbrytande av utbetalningar på grund av anstaltsvård

***) minskningar av fall som klassificeras som anstaltsvård

***) rehabiliteringsklienter

Den ökning av folkpensionsanstaltens utgifter som propositionen föranleder kompenseras genom att statsandelarna minskar.

mycket arbete remissförfarandet kommer att medföra är svårt att uppskatta på förhand.

4.4. Verkningar i fråga om organisation och personal

Reformen medför skyldighet för social- och hälsovårdsministeriet att ge utlåtande i frågor som gäller begreppet anstaltsvård. Förhandlingsförfarandet mellan kommunerna och folkpensionsanstalten skall dock vara det primära. Endast om dessa förhandlingar inte leder till något resultat skall utlåtande i saken begäras av social- och hälsovårdsministeriet. Hur

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Den baserar sig på en promemoria av en arbetsgrupp, som hade till uppgift att definiera begreppen öppenvård och anstaltsvård (STM 1994:18).

I samband med beredningen av propositionen har finansministeriet, Finlands Kommunförbund och folkpensionsanstalten hörts.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Folkpensionslag

42 a §. Det föreslås att paragrafen indelas i fyra moment. Den gällande paragrafen har ett moment. Enligt paragrafens 1 mom. betalas vårdbidrag inte till en pensionstagare som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård för den tid vården varar över tre månader. Stadgandet motsvarar stadgandet i den gällande 42 a §.

Definitionen av anstaltsvård preciseras så att med anstaltsvård eller motsvarande vård enligt 2 mom. skall avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Vård som enbart ges i form av offentlig anstaltsvård är, på samma sätt som för närvarande, ett hinder för utbetalning av vissa socialförsäkringsförmåner. I paragrafens 3 mom. definieras begreppet offentlig anstaltsvård. Anstaltsvården är alltid offentlig då vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, eller vid någon annan inrättning där staten svarar för vårdkostnaderna. Till den offentliga anstaltsvården hänförs dessutom vård vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Till den offentliga anstaltsvården hänförs också vård vid någon annan verksamhetsenhet, om kommunen har ordnat anstaltsvården i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. statsandelslagen i form av köptjänster från en privat social- eller hälsovårdsinrättning eller om det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum. Om kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgifterna, skall vården också betraktas som offentlig anstaltsvård.

Enligt paragrafens 4 mom. bestämmer social- och hälsovårdsministeriet grunderna för vad som i 1 mom. avses med fortgående vård.

Genom social- och hälsovårdsministeriets beslut meddelas dessutom särskilt närmare föreskrifter om grunderna för anstaltsvård eller motsvarande vård samt närmare föreskrifter om de bedömningsgrunder som skall tillämpas vid bedömningen av om den vård som ges vid en verksamhetsenhet till innehållet och arrangemangen motsvarar anstaltsvård enligt 2 mom. Enligt 4 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet också meddela närmare föreskrifter om när den vård som ges skall betraktas som offentlig vård enligt 3 mom., om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunen samt om remissförfarandet då utlåtande begärs av social- och hälsovårdsministeriet i sådana fall då förhandlingarna mellan folkpensionsanstalten och kommunen inte leder till något resultat.

83 §. En förutsättning för att folkpensionsanstaltens och kommunens förhandlingsskyldighet skall kunna fullgöras på ett framgångsrikt sätt är att avgörandet baserar sig på precisa uppgifter om de grunder som enligt lag och social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter behövs för att frågan skall kunna avgöras. Till dem hör bl.a. uppgifter om inrättningens lokaliteter, personalens storlek och innehållet i samt arten och omfattningen av den vård som ges. Det avtal som ingåtts om vården samt de ersättningar som betalts för den skall anses höra till de övriga omständigheter som inverkar på avgörandet. Utöver de basuppgifter som nämns ovan kan i enskilda fall andra sekretessbelagda uppgifter behövas för att frågan skall kunna avgöras. Uppgifter skall inte lämnas i allmänhet, utan endast till den del som fullgörandet av förhandlingsskyldigheten oundvikligen kräver. Folkpensionsanstalten har rätt att få uppgifterna avgiftsfritt.

Utöver de uppgifter som gäller verksamheten vid verksamhetsenheten skall folkpensionsanstalten ha rätt att få sekretessbelagda uppgifter, om dessa uppgifter är nödvändiga för att ett ärende som behandlas vid förhandlingarna mellan kommunen och folkpensionsanstalten skall kunna redas ut. Till de sekretessbelagda uppgifter som avses i paragrafen hör bl.a. uppgifter om hälsotillståndet, läkemedel och enskilda inkomster. Sekretessbelagda uppgifter kan användas endast vid detta förhandlingsförande.

Det som anförts ovan gäller också dem som kommer för att få vård. Tystnadsplikten skall också gälla social- och hälsovårdsministeriet, då ministeriet vid det remissförfarande som hänför sig till begreppet anstaltsvård får tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

1.2. Lag om vårdbidrag för barn

4 §. Det är ändamålsenligt att lagen om vårdbidrag för barn samordnas med folkpensionslagen så att i denna paragraf tas in stadganden som motsvarar de stadganden om anstaltsvård, offentlig anstaltsvård och motsvarande vård samt grunderna för dem, social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter, folkpensionsanstaltens och kommunens förhandlingskyldighet samt förhandlings- och remissförfarandet som skall tas in i folkpensionslagen.

1.3. Lag om handikappbidrag

4 §. Det är ändamålsenligt att lagen om handikappbidrag samordnas med folkpensionslagen så att i denna paragraf tas in stadganden som motsvarar de stadganden om anstaltsvård, offentlig anstaltsvård och motsvarande vård samt grunderna för dem, social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter, folkpensionsanstaltens och kommunens förhandlingskyldighet samt förhandlings- och remissförfarandet som skall tas in i folkpensionslagen.

1.4. Lag om bostadsbidrag för pensionstagare

7 §. Det är ändamålsenligt att lagen om bostadsbidrag för pensionstagare samordnas med folkpensionslagen så att i denna paragraf tas in stadganden som motsvarar de stadganden om anstaltsvård, offentlig anstaltsvård och motsvarande vård samt grunderna för dem, social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter, folkpensionsanstaltens och kommunens förhandlingskyldighet samt förhandlings- och remissförfarandet som skall tas in i folkpensionslagen.

1.5. Sjukförsäkringslag

24 §. Det är ändamålsenligt att sjukförsäkringslagstiftningen samordnas med de författningar som gäller pensionsförsäkring och författningarna inom rehabiliteringslagstiftningen så att i denna paragraf tas in stadganden som motsvarar de stadganden om anstaltsvård, offentlig anstaltsvård och motsvarande vård samt grunderna för dem, social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter, folkpensionsanstaltens och kommunens förhandlingskyldighet samt förhandlings- och remissförfarandet som skall tas in i folkpensionslagen.

68 §. En förutsättning för att folkpensionsanstaltens och kommunens förhandlingskyldighet skall kunna fullgöras på ett framgångsrikt sätt är att avgörandet baserar sig på precisa uppgifter om de grunder som enligt lag och social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter behövs för att frågan skall kunna avgöras. Till dem hör bl.a. uppgifter om inrättningens lokalteter, personalens storlek och innehållet i samt arten och omfattningen av den vård som ges. Det avtal som ingåtts om vården samt de ersättningar som betalts för den skall anses höra till de övriga omständigheter som inverkar på avgörandet. Utöver de basuppgifter som nämns ovan kan i enskilda fall andra sekretessbelagda uppgifter behövas för att frågan skall kunna avgöras. Uppgifter skall inte lämnas i allmänhet, utan endast till den del som fullgörandet av förhandlingskyldigheten oundvikligen kräver. Folkpensionsanstalten har rätt att få uppgifterna avgiftsfritt.

Utöver de uppgifter som gäller verksamheten vid verksamhetsenheten skall folkpensionsanstalten ha rätt att få sekretessbelagda uppgifter, om dessa uppgifter är nödvändiga för att ett ärende som behandlas vid förhandlingarna mellan kommunen och folkpensionsanstalten skall kunna redas ut. Till de sekretessbelagda uppgifter som avses i paragrafen hör bl.a. uppgifter om hälsotillståndet, läkemedel och enskilda inkomster. Sekretessbelagda uppgifter kan användas endast vid detta förhandlingsförfarande.

Det som anförts ovan gäller också dem som kommer för att få vård. Tystnadsplikten skall också gälla social- och hälsovårdsministeriet, då ministeriet vid det remissförfarande som hänför sig till begreppet anstaltsvård får tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

1.6. Lag om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten

3 a §. *Anstalltsvård.* Det är ändamålsenligt att rehabiliteringslagstiftningen samordnas med de författningar som gäller pensionsförsäkring och sjukförsäkring så att verkningarna av offentlig anstaltsvård regleras på lagnivå. Det är också ändamålsenligt att förfarandet med en hänvisning till folkpensionslagen slopas och att stadgandet skrivs som en särskild paragraf i lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten. Det föreslås därför att i paragrafen tas in stadganden som motsvarar de stadganden om anstaltsvård offentlig anstaltsvård och motsvarande vård samt grunderna för dem, social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter, folkpensionsanstaltens och kommunens förhandlingsskyldighet samt förhandlings- och remissförfarandet som skall tas in i folkpensionslagen.

9 §. *Folkpensionsanstaltens rätt att få och lämna uppgifter.* En förutsättning för att folkpensionsanstaltens och kommunens förhandlingsskyldighet skall kunna fullgöras på ett framgångsrikt sätt är att avgörandet baseras på sig på precisa uppgifter om de grunder som enligt lag och social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter behövs för att frågan skall kunna avgöras. Till dem hör bl.a. uppgifter om inrättningens lokaliteter, personalens storlek och innehållet i samt arten och omfattningen av den vård som ges. Det avtal som ingåtts om vården samt de ersättningar som betalts för den skall anses höra till de övriga omständigheter som inverkar på avgörandet. Utöver de basuppgifter som nämns ovan kan i enskilda fall andra sekretessbelagda uppgifter behövas för att frågan skall kunna avgöras. Uppgifter skall inte lämnas i allmänhet, utan endast till den del som fullgörandet av förhandlingsskyldigheten oundvikligen kräver. Folkpensionsanstalten har rätt att få uppgifterna avgiftsfritt.

Utöver de uppgifter som gäller verksamheten vid verksamhetsenheten skall folkpensionsanstalten ha rätt att få sekretessbelagda uppgifter, om dessa uppgifter är nödvändiga för att ett ärende som behandlas vid förhandlingarna mellan kommunen och folkpensionsanstalten skall kunna redas ut. Till de sekretessbelagda uppgifter som avses i paragrafen hör bl.a. uppgifter om hälsotillståndet, läkemedel och enskilda ikomster. Sekretessbelagda uppgifter

kan användas endast vid detta förhandlingsförfarande.

Det som anförts ovan gäller också dem som kommer för att få vård. Tystnadsplikten skall också gälla social- och hälsovårdsministeriet, då ministeriet vid det remissförfarande som hänför sig till begreppet anstaltsvård för tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

1.7. Socialvårdslag, Barnskyddslag, Folkhälso- lag, Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården, Lag om specialiserad sjukvård

I samband med folkpensionslagen ovan föreslås att social- och hälsovårdsministeriet skall få befogenhet att meddela närmare föreskrifter om grunderna för anstaltsvård och motsvarande vård. Det har dessutom föreslagits att folkpensionsanstalten och kommunen vid behov skall förhandla sinsemellan när det gäller att avgöra om den vård som ges vid en verksamhetsenhet är anstaltsvård eller inte. Om samförstånd i frågan inte kan uppnås vid dessa förhandlingar, skall utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet begäras i saken. För att samma öppenvårds- och anstaltsvårdsbegrepp skall tillämpas inom de social- och hälsovårdstjänster som kommunen ordnar och inom socialförsäkringen bör motsvarande stadganden också fogas till den lagstiftning som gäller social- och hälsovårdstjänster. På detta sätt förhindras att folkpensionsanstalten och kommunerna definierar verksamheten på olika sätt, antingen som anstaltsvård eller öppenvård.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att till socialvårdslagen fogas en ny 24 a §, till folkhälsoagen en ny 18 §, till 18 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården ett nytt 2 mom. och till lagen om specialiserad sjukvård en ny 35 a §. I dessa lagrum ges social- och hälsovårdsministeriet befogenhet att meddela närmare föreskrifter om grunderna för anstaltsvård och motsvarande vård samt om förhandlings- och remissförfarandet. Bemyndigandet att meddela föreskrifter motsvarar det bemyndigande som föreslås i socialförsäkringslagstiftningen.

Inom den förmånslagstiftning som folkpensionsanstalten verkställer har vård vid en barnskyddsanstalt betraktats som anstaltsvård. Om detta finns också beslut av prövningsnämnden. Avsikten är att vård som ges vid en barnskyddsanstalt i fortsättningen skall hänföras till

öppenvården. Det föreslås därför att till barnskyddslagen fogas en ny 46 a §, enligt vilken social- och hälsovårdsministeriet får befogenhet att meddela närmare föreskrifter om när tjänster som tillhandahålls med stöd av barnskyddslagen skall hänföras till öppenvården då socialförsäkringsförmåner beviljas och betalas ut.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar särskilt närmare föreskrifter om grunderna för anstaltsvård och motsvarande vård samt föreskrifter om när vården skall betraktas som fortgående vård. Ministeriet meddelar också särskilt närmare föreskrifter om när den vård som ges skall betraktas som offentlig vård samt närmare föreskrifter om förhandlingsförfaran-

det mellan folkpensionsanstalten och kommunen samt om remissförfarandet då utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet begärs i det fall att något avgörande inte kan nås i förhandlingarna mellan folkpensionsanstaltens lokalbyrå och kommunen när det gäller att avgöra om det är fråga om öppenvård eller anstaltsvård.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 april 1995. Lagändringar som hänför sig till sjukförsäkringslagen föreslås bli tillämpade på kostnader som uppkommer den dag lagen träder i kraft eller därefter.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 42 a och 83 §§ folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 42 a §, sådan den lyder i lag av den 5 februari 1988 (123/88), samt

fogas till 83 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 28 juli 1978, genom lag av den 5 februari 1982 och lag av den 14 oktober 1994 (588/78, 103/82 och 886/94), ett nytt 4 mom., varvid de nuvarande 4—6 mom. blir 5—7 mom., som följer:

42 a §

Vårdbidrag betalas inte till en pensionstagare som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård för den tid vården varar över tre månader.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är fortgående och offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

83 §

Folkpensionsanstalten har rätt att för de förhandlingar som avses i 42 a § få avgiftsfritt med tanke på avgörandet behövliga uppgifter om verksamheten och personalen vid verksamhetsenheten i fråga samt om andra omständigheter som inverkar på ärendet. Folkpensionsanstalten har också rätt att vid nämnda förhandlingar få med tanke på avgörandet nödvändiga sekretessbelagda uppgifter av myndigheter och inrättningar inom kommunens social- och hälsovårdsväsen eller av ifrågavarande statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Vad som ovan stadgas om folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter gäller även social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 4 § lagen om vårdbidrag för barn**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 § lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/69), sådant detta lagrum lyder i lag av den 8 februari 1991 (215/91), som följer:

4 §

Vårdbidrag betalas inte till ett barn som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård för den tid vården varar över tre månader.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften

av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är fortgående och offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 4 § lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 § lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/88) som följer:

4 §

Handikappbidrag betalas inte till den som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård för den tid vården varar över tre månader.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdin-

rättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för

kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren

betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är fortgående och offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av 7 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) som följer:

7 §

Bostadsbidrag betalas inte till en pensionstagare som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård för den tid vården varar över nio månader.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften

av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är fortgående och offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag om ändring av 24 och 68 §§ sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 24 §, sådan den lyder i lag av den 22 december 1989 (1255/89), samt
fogas till 68 §, sådan den lyder delvis ändrad genom ovan nämnda lag av den 22 december 1989, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

24 §

Ersättning för sjukvårdskostnader eller kostnader vid havandeskap och barnsörd betalas inte för den tid en försäkrad får offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om förhand-

lingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

Dagpenning samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning betalas inte för den tid en försäkrad avtjänar direkt ådömt fängelsestraff.

Om rätt till förmåner enligt denna lag för den som är intagen på en tvångsinrättning samt om fängelsets anmälningsskyldighet stadgas genom förordning.

68 §

Folkpensionsanstalten har rätt att för de förhandlingar som avses i 24 § få avgiftsfritt med tanke på avgörandet behövliga uppgifter om verksamheten och personalen vid verksamhetsenheten i fråga samt om andra omständigheter som inverkar på ärendet. Folkpensionsanstalten har också rätt att vid nämnda förhandlingar få med tanke på avgörandet behövliga sekretessbelagda uppgifter av myndigheter och inrättningar inom kommunens social- och hälsovårdsväsen eller av ifrågavarande statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Vad som ovan stadgas om folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter gäller även social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Lagen tillämpas på kostnader som uppkommer den dag lagen träder i kraft eller därefter.

Åtgärder som verkställigheten av lagen föutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

6.

Lag**om ändring av lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 9 § lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91) ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., samt till lagen en ny 3 a § som följer:

3 a §

Anstaltsvård

Folkpensionsanstalten ordnar inte rehabilitering för en gravt handikappad som får vård eller rehabilitering i form av offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar

närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter för förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

9 §

Folkpensionsanstaltens rätt att få och lämna uppgifter

Folkpensionsanstalten har rätt att för de förhandlingar som avses i 3 a § få avgiftsfritt med tanke på avgörandet behövliga uppgifter om verksamheten och personalen vid verksamhetsenheten i fråga samt om andra omständigheter som inverkar på ärendet. Folkpensionsanstalten har också rätt att vid nämnda förhandlingar få med tanke på avgörandet behövliga sekretessbelagda uppgifter av myndigheter och inrättningar inom kommunens social- och hälsovårdsväsen eller av ifrågavarande statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Vad som ovan stadgas om folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter gäller även social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7.

Lag

om ändring av socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till socialvårdslagen av den 17 september 1982 (710/82) en ny 24 a § som följer:

24 a §

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar föreskrifter om fastställandet av vad som är anstaltsvård samt om förhandlings- och remissförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.
Åtgärder som verkställigheten av lagen försätter får vidtas innan den träder i kraft.

8.

Lag

om ändring av barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till barnskyddslagen av den 5 augusti 1983 (683/83) en ny 46 a § som följer:

46 a §

Närmare bestämmelser

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när service som tillhandahålls med stöd av denna lag är öppenvård.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.
Åtgärder som verkställigheten av lagen försätter får vidtas innan den träder i kraft.

9.

Lag

om ändring av folkhälsolagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till folkhälsolagen av den 28 januari 1972 (66/72) en ny 18 § i stället för den 18 § som upphävts genom lagen den 17 augusti 1992 om patientens ställning och rättigheter (785/92) som följer:

18 §

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar föreskrifter om fastställandet av vad som är anstaltsvård samt om förhandlings- och remissförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.
Åtgärder som verkställigheten av lagen försätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

Lag**om ändring av 18 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1992 om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/92)
rubriken för 18 § samt
fogas till 18 § ett nytt 2 mom. som följer:

18 §

Närmare stadganden och bestämmelser

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar
föreskrifter om fastställandet av vad som är
anstaltsvård samt om förhandlings- och remis-

sförfarandet mellan folkpensionsanstalten och
kommunerna i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11.

Lag**om ändring av lagen om specialiserad sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen den 1 december 1989 om specialiserad sjukvård (1062/89) en ny 35 a § som följer:

35 a §

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar
närmare föreskrifter om fastställandet av vad
som är anstaltsvård samt om förhandlings- och
remissförfarandet mellan folkpensionsanstalten
och kommunerna i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.
Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 28 november 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Sirpa Pietikäinen*

1.

Lag

om ändring av 42 a och 83 §§ folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 42 a §, sådan den lyder i lag av den 5 februari 1988 (123/88), samt

fogas till 83 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 28 juli 1978, genom lag av den 5 februari 1982 och lag av den 14 oktober 1994 (588/78, 103/82 och 886/94), ett nytt 4 mom., varvid de nuvarande 4—6 mom. blir 5—7 mom., som följer:

Gällande lydelse

42 a §

Vårdbidrag som avses i 30 a § betalas inte till en pensionstagare, som får *fortgående anstaltsvård* eller därmed jämförlig vård, för den tid vården varar över tre månader. Med anstaltsvård eller därmed jämförlig vård avses vård som innefattar underhåll på statens, en kommuns eller ett konunalförbunds sjukhus eller inrättning eller, i de fall som anges i förordning, på någon annan vårdanstalt för vars kostnader offentliga medel används, samt vård som ges på något annat ställe där pensionstagaren har tagits in genom försorg av kommunen eller ett ovan nämnt sjukhus och på dess bekostnad.

Föreslagen lydelse

42 a §

Vårdbidrag betalas inte till en *pensionstagare* som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård för den tid vården varar över tre månader.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar *uppehälle, vård och omvårdnad* på ett sjukhus, en *vårdinrättning* eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är fortgående och offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om *förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

83 §

Folkpensionsanstalten har rätt att för de förhandlingar som avses i 42 a § få avgiftsfritt med tanke på avgörandet behövliga uppgifter om verksamheten och personalen vid verksamhetsenheten i fråga samt om andra omständigheter som inverkar på ärendet. Folkpensionsanstalten har också rätt att vid nämnda förhandlingar få med tanke på avgörandet nödvändiga sekretessbelagda uppgifter av myndigheter och inrättningar inom kommunens social- och hälsovårdsväsen eller av ifrågavarande statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Vad som ovan stadgas om folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter gäller även social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 4 § lagen om vårdbidrag för barn

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 4 § lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/69), sådant detta lagrum lyder i lag av den 8 februari 1991 (215/91), som följer:

Gällande lydelse

4 §

Till ett barn, som vistas på statens, en kommuns eller ett kommunalförbunds sjukhus eller anstalt eller på någon annan vårdanstalt vars kostnader huvudsakligen täcks med offentliga medel, betalas inte vårdbidrag efter ingången av månaden efter den då vistelsen på sjukhuset eller anstalten har varat tre månader.

Detsamma gäller om betalning av vårdbidrag till ett barn som sjukhuset eller anstalten har placerat någon annanstans för vård på sjukhusets eller anstaltens bekostnad.

Föreslagen lydelse

4 §

Vårdbidrag betalas inte till ett barn som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård för den tid vården varar över tre månader.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är fortgående och offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 4 § lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 § lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/88) som följer:

Gällande lydelse

4 §

Handikappbidrag betalas inte till den som får fortgående anstaltsvård eller med denna jämförlig vård, för den tid vården varar över tre månader. Med anstaltsvård eller därmed jämförlig vård avses vård som innefattar underhåll på statens, en kommuns eller ett kommunalförbunds sjukhus eller inrättning eller, i de fall som anges i förordning, på någon annan vårdanstalt för vars kostnader offentliga medel används, samt vård som ges på något annat ställe där den handikappade har tagits in genom försorg av kommunen eller ett ovan nämnt sjukhus och på dess bekostnad.

Föreslagen lydelse

4 §

Handikappbidrag betalas inte till den som får fortgående *offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård för den tid vården varar över tre månader.*

Med anstaltsvård eller *motsvarande vård* avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en *vårdinrättning eller någon annan motsvarande* verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är fortgående och offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-sätter får vidtas innan den träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 7 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) som följer:

Gällande lydelse

7 §

Bostadsbidrag utbetalas icke till pensionstagare som åtnjuter fortsatt anstaltsvård eller därmed jämförlig vård för den tid som vården varar utöver nio månader.

Med anstaltsvård eller därmed jämförlig vård, innefattande underhåll på statens, kommuns eller kommunalförbunds sjukhus eller inrättning eller i fall, om vilka stadgas genom

Föreslagen lydelse

7 §

Bostadsbidrag betalas inte till en pensionstagare som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård för den tid vården varar över nio månader.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar upphäälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsen-

Gällande lydelse

förordning på annan vårdanstalt, för vars kostnader offentliga medel användes, ävensom annorstädes meddelad vård, för vilken pensionstagare intagits på åtgärd av kommun eller ovan avsett sjukhus och på dess bekostnad.

Föreslagen lydelse

het, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är fortgående och offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av 24 och 68 §§ sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 24 §, sådan den lyder i lag av den 22 december 1989 (1255/89), samt

fogas till 68 §, sådan den lyder delvis ändrad genom ovan nämnda lag av den 22 december 1989, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

24 §

Dagpenning samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning betalas inte för den tid en

Föreslagen lydelse

24 §

Ersättning för sjukvårdskostnader eller kostnader vid havandeskap och barnsörd betalas

Gällande lydelse

försäkrad avtjänar honom direkt ådömt fängelsestraff. Dagpenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning, ersättning för sjukvårdskostnader samt ersättning för kostnader vid havandeskap och bernoörd betalas inte för den tid en försäkrad i sådana fall om vilka stadgas i förordning åtnjuter offentlig anstaltsvård.

Föreslagen lydelse

inte för den tid en försäkrad får offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård.

Med anstaltsvård eller motsvarande vård avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet, då det i verkligheten är fråga om ett motsvarande arrangemang.

Anstaltsvård eller motsvarande vård är offentlig om vården ges vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för, vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården eller vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning, vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna. Detsamma gäller anstaltsvård eller motsvarande vård som kommunen ordnar i enlighet med 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) eller då det i verkligheten är fråga om arrangemang enligt dessa lagrum eller då kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd, vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om när vård enligt 1—3 mom. är anstaltsvård samt när vården är offentlig. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar dessutom föreskrifter om förhandlingsförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna och om remissförfarandet i samband därmed.

Dagpenning samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning betalas inte för den tid en försäkrad avtjänar direkt ådömt fängelsestraff.

Om rätt till förmåner enligt denna lag för den som är intagen på en tvångsinrättning samt om fängelsets anmälningsskyldighet stadgas genom förordning.

68 §

Folkpensionsanstalten har rätt att för de förhandlingar som avses i 24 § få avgiftsfritt med tanke på avgörandet behövliga uppgifter om verksamheten och personalen vid verksamhetsenheten i fråga samt om andra omständigheter som inverkar på ärendet. Folkpensionsanstalten har också rätt att vid nämnda förhandlingar få med

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tanke på avgörandet behövligen sekretessbelagda uppgifter av myndigheter och inrättningar inom kommunens social- och hälsovårdsväsen eller av ifrågavarande statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Vad som ovan stadgas om folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter gäller även social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Lagen tillämpas på kostnader som uppkommer den dag lagen träder i kraft eller därefter.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-sätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

Lag

om ändring av 18 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1992 om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/92)
rubriken för 18 § samt
fogas till 18 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Närmare stadganden

18 §

Närmare stadganden och bestämmelser

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar föreskrifter om fastställandet av vad som är anstaltsvård samt om förhandlings- och remissförfarandet mellan folkpensionsanstalten och kommunerna i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-sätter får vidtas innan den träder i kraft.

